

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJA

Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai	2017-08	Nr.	_____
	Į 2017-07-28	Nr.	S-2038
Lietuvos Respublikos Seimo Kaimo reikalų komitetui	2017-07-21		17-07/240
Lietuvos ūkininkų sąjungai			

DĖL PAVEDIMO NR. S-2038 ĮVYKDYMO

Vykdydama Ministro Pirmininko pavedimą, įformintą Vyriausybės kanclerio rezoliucija, Žemės ūkio ministerija išsamiai išnagrinėjo Lietuvos ūkininkų sąjungos suvažiavimo rezoliuciją ir pagal kompetenciją teikia paaiškinimus ir išvadas dėl rezoliucijos reikalavimų įgyvendinimo.

I. 1. Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės dokumento projekto „Mokesčių ir socialinės sistemos tobulinimas“.

Informuojame, kad Vyriausybės siūlomiems mokesstinės sistemos pakeitimams įvertinti Žemės ūkio ministerijoje (toliau – ŽŪM) buvo sudaryta darbo grupė, kurioje žemdirbių interesams atstovauja Žemės ūkio rūmų, Lietuvos ūkininkų sąjungos, Šeimos ūkininkų sąjungos, Lietuvos jaunųjų ūkininkų ir jaunimo sąjungos, Žemės ūkio kooperatyvų asociacijos, Lietuvos žemės ūkio bendrovių asociacijos atstovai. Žemės ūkio ministerija, atsižvelgdama į minėtos darbo grupės nuomonę, 2017 m. birželio 30 d. raštu Nr. 2D-2381(4.16E) pateikė Vyriausybei siūlymus dėl mokesčių sistemos tobulinimo:

1. Dėl gyventojų pajamų mokesčio (toliau – GPM) ŽŪM pasiūlė arba palikti šiuo metu galiojančią tvarką, kai gyventojų, nesančių pridėtinės vertės mokesčio mokėtojai, pajamos iš žemės ūkio veiklos yra neapmokestinamos, arba Gyventojų pajamų mokesčio įstatyme apibrėžti individualios žemės ūkio veiklos sąvoką ir tokiu būdu nustatyti, kad gyventojai, kurie iš esmės nevykdo ekonominės žemės ūkio veiklos, t. y. dirba žemę ar auginą gyvulius savo poreikiams ir (ar) pardavę savo ūkyje užaugintą produkciją gauna nedaug pajamų, nebūtų laikomi individualios žemės ūkio veiklos subjektais.

Be to, ŽŪM pateikė šiuos pasiūlymus dėl leidžiamų atskaitymų žemės ūkio veiklą vykdančioms subjektams: leidžiamais atskaitymais pripažinti sumą, ne mažesnę kaip 50 proc. uždirbtų pajamų (šiuo metu 30 proc.); žemės įsigijimo išlaidas įtraukti į leidžiamus atskaitymus; padidinti reprezentacinių sąnaudų, kurios įskaitomos į leidžiamus atskaitymus, dydį nuo 50 proc. iki 75 proc.; leisti tris kartus į leidžiamus atskaitymus įskaityti mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtos darbų sąnaudas.

Tik Vyriausybei pritarus ŽŪM siūlymams dėl leidžiamų atskaitymų, būtų galima svarstyti GPM tarifo didinimo galimybę, ir tik nustačius didesnes nei pasiūlė Vyriausybė apmokestinamojo pelno, kuriam būtų pritaikomas tam tikras GPM tarifas, ribas, tai yra žemės ūkio veiklos pelnas, neviršijantis 30 000 Eur, galėtų būti apmokestinamas 5 proc. ir palaiapsniui pasiektų 15 proc. apmokestinimą ties 50 000 eurų per metus.

2. Dėl pelno mokesčio. ŽŪM nepritarė žemės ūkio veikla užsiimančių įmonių pelno mokesčio tarifo didinimui ir pasiūlė nustatyti, kad juridinių asmenų, kurių per mokestinį laikotarpį daugiau kaip 50 proc. pajamų sudaro pajamos iš žemės ūkio veiklos, įskaitant pripažintų žemės ūkio kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) pajamas už parduotus išgytus iš savo narių šių narių pagamintus žemės ūkio produktus, apmokestinamasis pelnas būtų apmokestinamas taikant 5 proc. mokesčio tarifą. Taip pat ŽŪM pasiūlė žemės įsigijimo išlaidas priskirti prie leidžiamų atskaitymų arba nustatyti, kad žemės įsigijimas atitiktų investicinio projekto vykdymo sampratą, t. y. apmokestinamasis pelnas būtų mažinamas žemės įsigijimo išlaidomis.

3. Dėl valstybinio socialinio draudimo (toliau – VSD) įmokų. ŽŪM pasiūlė savarankiškai dirbančio asmens apibrėžime esančią 4 ekonominio dydžio vieneto (toliau – EDV) ribą pakeisti į ekonominiu požiūriu jai artimą 15 tūkst. Eur produkcijos standartine verte išreikštą žemės ūkio valdos ekonominį dydį (toliau – VED). Pastebėtina, kad ūkininkams ir kitiems gyventojams, vykdantiems žemės ūkio veiklą, paramos ir kitais tikslais, atsižvelgiant į jų deklaruotus duomenis ir šiuo metu yra apskaičiuojamas VED, pritaikant kas tris metus perskaičiuojamas (atnaujinamas) produkcijos standartines vertes, tačiau socialinio ir sveikatos draudimo tikslais jie yra grupuojami pagal EDV.

Atsižvelgdama į tai, kad žemės ūkio veiklą vykdantiems gyventojams labai padidinama valstybinio socialinio draudimo įmokų apmokestinamosios bazės didžiausia reikšmė (nuo 7 iki 28 vidutinių darbo užmokesčių), ŽŪM pasiūlė nustatyti 3 metų pereinamąjį laikotarpį.

ŽŪM nepritarė ketinimui naikinti lengvatą, kai žemės ūkio veiklą vykdantys asmenys gali pasirinkti nemokėti VSD įmokų, jei jie yra draudžiami socialiniu draudimu pagal Lietuvos Respublikos įstatymus sutampančiomis socialinio draudimo rūšimis nuo sumos, ne mažesnės kaip minimalioji mėnesinė alga, arba jei jie yra pensininkai, arba yra ne vyresni kaip 29 metų ir nėra pridėtinės vertės mokesčio mokėtojai.

Taip pat buvo pasiūlyta žemės ūkio veiklą vykdantiems gyventojams sudaryti galimybę savanoriškai draustis ne tik ligos, motinystės ir tėvystės, bet ir pensijų draudimu.

Be to, 2017 m. rugpjūčio 4 d. raštu Nr. 2D- 2847 (4.17E) ŽŪM papildomai pasiūlė apsvastyti galimybę pakeisti Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymą nustatant, kad ūkininkų patirtos melioracijos įrenginių ir kelių remonto išlaidos būtų priskiriamos leidžiamiems atskaitymams.

2. Dėl ūkiuose naudojamo gręžinių vandens apmokestinimo.

Suprantame ir palaikome Lietuvos ūkininkų sąjungos išdėstytus argumentus dėl ūkinėje veikloje naudojamo gręžinių vandens apmokestinimo.

Pažymime, kad Aplinkos ministerija Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatymo Nr. I-1034 pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Projektas) Žemės ūkio ministerijai pateikė derinti 2017-01-13 raštu Nr. (3.1)-D8-287.

Informuojame, kad nepritarėme ir nepritarsime Projektui, kuriuo nustatoma, kad daugiau kaip 10 m³ per parą požeminio gėlo vandens naudojančios ūkio subjektai turi gauti leidimus ir mokėti nustatyto dydžio mokesť. Mūsų nuomone, ūkininkų bei kitų žemės ūkio veiklos srities socialinių partnerių išdėstyti argumentai yra iš tiesų svarūs ir reikšmingi, todėl į juos turėtų būti atsižvelgta ir Projekte nustatyta, kad:

1. Įgyvendinant ES vandenų direktyvą požeminio gėlo vandens gręžiniai, iš kurių išgaunama nuo 10 m³ iki 100 m³, turi būti stebimi, o ne apmokestinami;
2. neapmokestinamas išgaunamo požeminio gėlo vandens kiekio rodiklis turėtų būti ne mažesnis kaip 100 m³;

3. alternatyviu pagrindu taikyti diferencijuotą mokesčio už išgaunamą požeminį vandenį tarifą gali būti ūkyje įgyvendinamos arba įsipareigotos įgyvendinti konkrečios agroaplinkosauginės priemonės.

Šią poziciją Aplinkos ministerijai išdėstėme tiek raštu, tiek žodžiu, jos laikysimės ir tolesnėse diskusijose bei tolesniuose Projekto rengimo etapuose.

3. Dėl komunalinių atliekų apmokesdinimo tvarkos.

Pritariame siūlymui, kad komunalinės atliekos būtų surenkamos ir apmokestinamos pagal faktiškai žemės ūkio paskirties statiniuose susidariusį ir išvežamą jų kiekį, o ne pagal esamą statinių plotą.

Pažymime, kad Lietuvos Respublikos rinkliavų įstatymo 11, 12 ir 13 straipsniai nustato, kad vietinę rinkliavą už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą savivaldybės teritorijoje turi teisę nustatyti tik savivaldybės taryba savo sprendimu.

Svarbu tai, kad kiekviena savivaldybė, nustatydamą rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydį, gali rinktis tiek pastovų, tiek kintamą įmokos dydį. Savivaldybės siekdamas nustatyti galimai mažiausią mokestį įvairioms atliekų turėtojų grupėms gali patvirtinti skirtingus įkainius skirtingiems nekilnojamojo turto objektams (sandėliavimo paskirties objektams; gamybos, pramonės paskirties objektams; garažų paskirties objektams), kurių savininkas arba įgalioti asmenys privalo mokėti nustatytą rinkliavą arba sudaryti paslaugos teikimo sutartį, taip pat gali numatyti įkainius pagal gyventojų / darbuotojų skaičių.

Žemės ūkio ministerija nėra atsakinga nei už teisės aktų, reglamentuojančių vietinių rinkliavų už komunalines atliekas skaičiavimo metodikas, rengimą, nei už jų įgyvendinimą, tačiau patvirtiname, kad esant poreikiui pagal kompetenciją bendradarbiausime tiek minėtus teisės aktus rengiant, tiek tobulinant.

4. Dėl savivaldybių žemės ūkio skyrių funkcijų perdavimo kitoms institucijoms.

Įgyvendinant Septynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XIII-82 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, nuostatas, teigiančias, kad bus sudarytos sąlygos savivaldybėms plačiau vykdyti savarankiškas funkcijas, skatinamas darnus administracinės naštos mažinimo procesas, orientuotas į piliečių, verslo subjektų ir valstybės interesus kuo mažesnėmis sąnaudomis pasiekti teisės aktuose numatytų tikslų, bus racionalizuotos viešojo sektoriaus išlaidos, taip pat siekiant sutaupyti valstybės lėšas, skiriamas Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 7 straipsnyje nurodytoms Žemės ūkio ministerijos kuravimo sričiai priskirtoms valstybinėms (valstybės perduotoms savivaldybėms) funkcijoms vykdyti, pasiekti efektyvesnį finansų valdymą, operatyviai šalinti atsiradusius nesklandumus Žemės ūkio ministerijoje sudaryta darbo grupė, kuri vykdo projektą „Žemės ūkio ministerijos kuruojamų valstybinių (perduotų savivaldybėms) žemės ūkio funkcijų peržiūra“ (toliau – Darbo grupė). Minėta darbo grupė parengė pirminius siūlymus ir teisės aktų projektus.

2017 m. birželio 19 d. žemės ūkio ministras susitiko su Lietuvos savivaldybių asociacijos atstovais ir Lietuvos Respublikos Seimo Kaimo reikalų komiteto pirmininku. Susitikimo metu nutarta sudaryti tarpinstitucinę darbo grupę šiems klausimams išnagrinėti ir sprendimams priimti.

2017 m. liepos 4 d. įvyko minėtos tarpinstitucinės darbo grupės susitikimas, kurio metu aptarti klausimai dėl efektyvesnio žemės ūkio funkcijų vykdymo, atsižvelgiant į finansavimo mažėjimą. Lietuvos savivaldybių asociacijos atstovai ir kitos suinteresuotos šalys apsikeitė savo pozicijomis.

2017 m. liepos 24 d. žemės ūkio ministras susitiko su savivaldybių žemės ūkio skyrių vedėjais ir išklaušė jų pozicijas minėtais klausimais. Nutarta toliau bendradarbiauti, siekiant priimti visus tenkinančius sprendimus.

2017 m. liepos 28 d. Lietuvos savivaldybių asociacija, apibendrinusi savivaldybių žemės ūkio skyrių pateiktą informaciją, pateikė pasiūlymus Darbo grupei.

Darbo grupė artimiausiu metu svarstys Lietuvos savivaldybių asociacijos siūlymus, tolesni sprendimai bus viešinami ir derinami su visomis suinteresuotomis šalimis.

II. 1. „Dėl lėšų trūkumo Lietuvos kaimo plėtros programos 2014–2020 priemonėms „Ekologinis ūkininkavimas“ ir „Išmokos už vietoves, kuriose esama gamtinių ar kitų specifinių kliūčių“.

Nuo 2004 m. Lietuvoje taikoma paramos schema retai apgyvendintoms mažo našumo žemės ūkio naudmenų vietovėms ir vietovėms, kurioms įtakos turi konkrečios kliūtys (intensyvaus karsto zona ir potvynių užliejamos teritorijos). Ūkininkaujantieji šiose vietovėse pretenduoja į kompensacinę metinę išmoką už deklaruotą plotą, kuria siekiama palaikyti jų pajamų lygį ir kompensuoti (visiškai ar iš dalies) patiriamas papildomas išlaidas ir prarastas pajamas.

Šios tikslinės paramos kompensacinis mechanizmas buvo įgyvendinamas 2007–2013 m. Lietuvos kaimo plėtros programoje. Ši paramos schema išliko ir Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programoje (toliau – 2014–2020 m. Programa). Tačiau 2007–2013 m. programiniu laikotarpiu šiai paramos schemai įgyvendinti buvo skirta 338 318 069 Eur, o 2014–2020 m. laikotarpiu – 15,1 proc. mažiau, t. y. tik 287 036 067 Eur. To priežastis – 14 proc. sumažėjęs 2014–2020 m. Programos finansavimas, lyginant su 2007–2013 metų programiniu laikotarpiu.

Atsižvelgiant į tai ir į iššūkius dėl mažiau palankių ūkininkauti vietovių reformos, jau programinio laikotarpio pradžioje buvo aišku, kad 2014–2020 m. Programos priemonei „Išmokos už vietoves, kuriose esama gamtinių ar kitų specifinių kliūčių“ įgyvendinti pritrūks lėšų.

Pabrėžiame, jog Žemės ūkio ministerija dar 2013 m. inicijavo diskusijas dėl galimų šaltinių lėšų padidinimui. Buvo pateikti siūlymai perskirstyti lėšas tarp I ir II BŽŪP ramsčių, padidinti bendrojo finansavimo lėšų dalį (nuo 15 proc. iki 30 proc.).

Šie klausimai buvo svarstyti su socialiniais partneriais, Seimo Kaimo reikalų komitete, kreiptasi raštu į Lietuvos Respublikos Vyriausybę dėl bendrojo finansavimo lėšų dalies padidinimo. Nė vienam iš pasiūlymų pritarta nebuvo (Sprendimas dėl lėšų neperskirstymo tarp ramsčių buvo priimtas Seimo Kaimo reikalų komitete: 2013-11-06 posėdžio protokolas Nr. P-38; 2014 m. iš FM gautas atsakymas, jog nebus galimybės padidinti Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos bendrojo finansavimo lygio: 2014-05-07 raštas Nr. ((2.35-03)-5K-1409698)-6K-1403699, 2014-08-14 raštas Nr. ((2.35-0203)-5K-1416465)-6K-1406487).

Atkreipiame dėmesį ir į tą aplinkybę, jog priemonės „Išmokos už vietoves, kuriose esama gamtinių ar kitų specifinių kliūčių“ biudžeto deficitui įtakos turėjo išmokų dydžių perskaičiavimas pagal naujesnius statistinius duomenis (2014-11-14, 2015-03-24 ir 2016-01-26 Lietuvos nederlingų žemių naudotojų asociacijos (toliau – LNŽNA) rezoliucijos; 2015-03-05 LNŽNA prašymas; 2015-04-30 EP nario Broniaus Ropės raštas).

2014–2020 m. programinio laikotarpio pradžioje išmokų dydžiai buvo nustatyti remiantis 2008–2012 m. statistiniais duomenimis, o nuo 2016 m. išmokų dydžiai buvo perskaičiuoti, įtraukiant naujausius 2013 m. statistinius duomenis. Dėl šios priežasties išmokų dydžiai nuo 2016 m. padidėjo. Nuo 2016 m. taikomi 2016-02-10 EK sprendimu 2014–2020 m. Programoje patvirtinti išmokų dydžiai: DNV – 73,6 Eur/ha, MNV – 55,2 Eur/ha, intensyvaus karsto zonoje – 44 Eur/ha, potvynių užliejamose teritorijose – 48,8 Eur/ha.

Pažymime, kad 2015 m. spalio mėn. buvo informuotas Seimo Kaimo reikalų komitetas apie mažiau palankių ūkininkauti vietovių reformos eigą ir finansavimo problemas, susijusias su numatomu kompensacinių išmokų didinimu nuo 2016 metų.

2016-02-10 raštu Nr. 2D-529(12.37)E apie padidėjusius išmokų dydžius, kurie bus taikomi 2016 m. paraiškoms, buvo informuota Lietuvos Respublikos Vyriausybė ir LNŽNA.

Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos laikotarpiu priemonės „Ekologinis ūkininkavimas“ (toliau – Priemonė) įgyvendinimui skirta 150,7 mln. eurų. Šios lėšos skirtos ne tik naujų įsipareigojimų, bet ir tęstinių įsipareigojimų, prisiimtų pagal KPP 2007–2013 priemonės „Agrarinės aplinkosaugos išmokos“ veiklą „Ekologinis ūkininkavimas“, vykdymui.

Informuojame, kad apskaičiuojamas maždaug 30 mln. Eur lėšų trūkumas buvo nustatytas baigus administruoti 2015 m. ir 2016 m. pateiktas paramos paraiškas. Pažymėtina, kad esama situacija yra ne individualių sprendimų, o spartesnės nei planuota ekologinio sektoriaus plėtros rezultatas.

Įvertinus esamą situaciją 2017 m. kolegialiai nutarta naujų paramos paraiškų pagal Priemonę nepriimti ir vykdyti tik tęstinius įsipareigojimus, taip pat nutarta neskirti kompensacinių išmokų naujai pagal ekologinei žemės ūkio gamybai keliamus reikalavimus sertifikuotiems plotams.

Pažymime, kad skyrus trūkstamas lėšas šios priemonės įgyvendinimui jos būtų naudojamos tik prisiimtų tęstinių įsipareigojimų vykdymui, naujai pagal ekologinei žemės ūkio gamybai keliamus reikalavimus sertifikuotų plotų neplanuojama remti iki einamojo programinio laikotarpio pabaigos.

2. Dėl Kaimo plėtros programos biudžeto.

Pritariame Jūsų išsakytam siūlymui dėl nuodugnios 2014–2020 m. Programos priemonių įgyvendinimo peržiūros būtinybės, taip pat ir priemonėms skiriamo finansavimo bei jų efektyvumo. Tačiau manome, kad galimas lėšų perskirstymas tarp 2014–2020 m. Programos priemonių problemos neišspręstų, nes yra prognozuojamas apie 170 mln. Eur bendrasis lėšų, skirtų priemonėms „Ekologinis ūkininkavimas“ ir „Išmokos už vietoves, kuriose esama gamtinių ar kitų specifinių kliūčių“ įgyvendinti 2018–2020 m., trūkumas. Juo labiau, kad lėšų poreikio klausimas yra aktualus ir kitoms 2014–2020 m. Programos priemonėms.

Žemės ūkio ministerija, suprasdama Gamtinių kliūčių priemonės aktualumą daugeliui Lietuvos žemdirbių, ir toliau ieško galimybių šios priemonės biudžetui padidinti. 2017 m. atnaujintos diskusijos su žemdirbiais dėl lėšų perskirstymo tarp I ir II BŽŪP ramsčių, kreiptasi į Finansų ministeriją dėl bendrojo finansavimo dalies padidinimo iš valstybės biudžeto lėšų. Finansų ministerija pritarė bendrojo finansavimo lygio didinimui su sąlyga, kad 2018–2021 m. biudžete bendrojo finansavimo lėšų suma bus išlaikyta ne didesnė nei 2017 m. Be to, ieškoma galimybių perskirstyti paramos lėšas tarp 2014–2020 m. Programos priemonių.

Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programinio laikotarpio valdymo komitetas 2017-07-20 posėdyje priėmė sprendimą dėl lėšų perskirstymo tarp I ir II ramsčių 2018–2019 m., t. y. nutarta iš I į II ramsčių perkelti 50 mln. Eur per mėnesius 2 metus. Pranešame Jums, jog šis sprendimas jau notifikuotas Europos Komisijai š. m. rugpjūčio 1 d. – laikantis terminų, nustatytų Europos Parlamento ir Tarybos Reglamento Nr. 1307/2013 14(1) straipsnyje.

Perskirsčius ramsčių lėšas ir įvertinus galimybę padidinti bendrojo finansavimo lygį, bendra suma, kuria didėtų 2014–2020 m. Programos finansavimas, sudarytų 123,5 mln. Eur. Atsakyti į klausimą dėl būsimo naujojo ES ir BF (bendrasis finansavimas) santykio (proc.), kuris šiuo metu yra lygus: $ES/BF=75/25$, bus galima tik tada, kai paaiškės ir bus priimtas konkretus sprendimas, kiek lėšų skiriama „Ekologinio ūkininkavimo“ ir „Išmokų už vietoves, kuriose esama gamtinių ar kitų specifinių kliūčių“ priemonėms finansuoti.

3. Dėl mažiau palankių ūkininkauti vietovių (MPŪV) kriterijų.

Informuojame Jus, jog Žemės ūkio ministerija priėmė sprendimą atsisakyti tyrimo „Gamtinių trūkumų turinčių žemės ūkio žemės plotų identifikavimas-3“ metodologijos dėl standartinės produkcijos naudojimo nustatant seniūnijas, kuriose gamtinės kliūtys įveiktos investicijomis ar tam tikra ekonomine veikla, taikymo. Toks sprendimas buvo priimtas dėl tam tikrų trūkumų, susijusių su standartinės produkcijos apskaičiavimu seniūnijos lygmeniu (pvz., stambių gyvulininkystės kompleksų produkcija ar pašarų produkcijos apskaičiavimo dalimi, jei valdoje nėra / yra ganomų gyvulių ir kt.), atsižvelgiant į socialinių partnerių išsakytas abejones ir pateiktus argumentus, susijusius su standartinės produkcijos taikymo tikslingumu. Atsižvelgiant į tai, ekspertai šiuo metu atlieka skaičiavimus dėl vietovių su didelėmis gamtinėmis kliūtimis išskyrimo, paremtus žemės kokybės (žemės našumo) ir grūdinių kultūrų derlingumo priklausomybe (toliau – metodika).

Taip pat informuojame, jog Darbo grupei vietovių, kuriose esama gamtinių ar kitų specifinių kliūčių, išskyrimo klausimams spręsti, patvirtintai žemės ūkio ministro 2010 m. sausio 22 d. įsakymu Nr. 3D-35 „Dėl darbo grupės sudarymo“, į kurios sudėtį įeina ir LŪS pirmininkas, yra pavesta susipažinti ir išanalizuoti šios naujai pasirinktos metodikos taikymo privalumus bei trūkumus ir priimti sprendimą dėl tolesnių veiksmų, susijusių su mažiau palankių ūkininkauti vietovių reforma.

Žemės ūkio ministerija, suprasdama, kad naujasis vietovių, kuriose esama gamtinių ar kitų specifinių kliūčių, išskyrimas yra labai svarbus šalies ūkininkams, pozityviai bendradarbiauja tiek su LNŽNA, tiek su kitais socialiniais partneriais, įtraukia visus minėtos darbo grupės narius, taip pat ir gerb. LŪS pirmininką Joną Talmantą, į darbo procesą, todėl turėdami darbo grupės pritarimą ekonominio vertinimo išskyrimo rezultatams, juos teiksime svarstyti ir LNŽNA, ir kitiems socialiniams partneriams.

III. 1. Dėl siūlymų perskirstyti BŽŪP 2018–2020 m. finansinį voka.

Remiantis Reglamento Nr. 1307/2013 14 str., lėšų perskirstymas tarp Bendrosios žemės ūkio politikos I-ojo bei II-ojo paramos ramsčių galimas tik į vieną pusę, t. y. iš I-ojo ramsčio (tiesioginių išmokų) į II-ąjį ramstį (kaimo plėtrai). Didžiausia galima į II-ąjį ramstį nukreipiamų lėšų dalis – 15 proc. visos tiesioginių išmokų sumos 2018 m. ir 2019 m. (Lietuvos atveju – iš viso 151 mln. Eur).

Atsižvelgdama į lėšų trūkumą Kaimo plėtros programos priemonėms „Ekologinis ūkininkavimas“ ir „Išmokos už vietoves, kuriose esama gamtinių ar kitų specifinių kliūčių“, susidariusį dėl priežasčių, kurias nurodėme atsakydami į Jūsų klausimą „Dėl lėšų trūkumo Lietuvos kaimo plėtros programos 2014–2020 priemonėms „Ekologinis ūkininkavimas“ ir „Išmokos už vietoves, kuriose esama gamtinių ar kitų specifinių kliūčių“, Žemės ūkio ministerija priėmė sprendimą perskirstyti lėšas tarp Bendrosios žemės ūkio politikos I-ojo bei II-ojo paramos ramsčių, t. y. iš I-ojo ramsčio (tiesioginių išmokų) dalį trūkstantį lėšų – iš viso 50 mln. Eur, per 2018–2019 m. pervesti į II-ąjį ramstį (kaimo plėtrai).

Atkreipiame dėmesį, kad nors didžiausia galima nukreipiamų lėšų dalis, kaip ir nurodėme, siekia 15 proc., bet tarp Bendrosios žemės ūkio politikos I-ojo bei II-ojo paramos ramsčių perskirstyta tik būtiniausia lėšų dalis: 2018 m. atveju – Lietuvai patvirtintos bendros tiesioginių išmokų sumos dalis mažinama **3,4 proc.**, o 2019 m. – **6,45 proc.** Svarbu ir tai, kad nors **50 mln. eurų** ir sumažėja Lietuvai patvirtinta bendra tiesioginių išmokų 2018–2019 m. suma, ūkininkus pasiekiančios tiesioginės išmokos nemažėja ir bendra suma (palyginus su 2017 m.) didėja **po 8 mln. eurų kasmet.**

Priimant sprendimą perskirstyti lėšas, buvo siekiama kuo mažesnio neigiamo poveikio išmokų dydžiui už hektarą. Lyginant dvi schemas, kai tiesioginių išmokų suma (2018–2019 m.) nemažinama ir kai mažinama (2018 m. – 3,4 proc., 2019 m. – 6,45 proc.) dėl lėšų perskirstymo, pagrindinės išmokos (pagrindinė išmoka, žalinimo išmoka, išmoka už pirmuosius hektarus ir kt.) mažėja nesmarkiai – po 1–2 eurus už ha 2018 m. ir po 3–4 eurus už ha 2019 m. Tikimės, kad toks mažėjimas turės minimalias pasekmes ūkininkų pajamoms.

Sutinkame, kad tiesioginės išmokos palaiko žemės ūkio produktų gamybą ir ūkininkų pajamas, ypač sunkumų bei krizių žemės ūkio rinkose metu. Šios išmokos taip pat įpareigoja ūkininkus vykdyti aplinkai naudingas žemės ūkio veiklas, t. y. prisidėti prie su klimato kaita susijusių tikslų įgyvendinimo, tausaus gamtinių išteklių naudojimo, bioįvairovės, kraštovaizdžio išsaugojimo ir kitų viešųjų gėrybių kūrimo. Atsižvelgdami į tai, pritariame, kad tiesioginės išmokos turi išlikti ir busimos BŽŪP vienu iš pagrindinių elementų ir tarnauti kaip pajamų stabilumo užtikrinimo įrankis.

2. Dėl savanoriškosios susietosios paramos.

2016 metais Žemės ūkio ministerija, po intensyvių diskusijų su žemdirbių savivalda bei mokslo atstovais, priėmė sprendimą peržiūrėti ES savanoriškos susietosios paramos, skiriamos atskiriems žemės ūkio sektoriams remti, schemą nuo 2017 m., atsižvelgdama į tai, kad tokia galimybė numatyta ES teisės aktuose. Konkretus lėšų paskirstymas remtiniams sektoriams buvo derinamas su Žemės ūkio ministerijos socialiniais partneriais – visomis suinteresuotomis žemdirbių organizacijomis. Buvo parengta savanoriškos susietosios paramos taikymo nuo 2017 m. schema, atsižvelgiant į visų minėtų suinteresuotųjų siūlymus, taip pat įvertinus šia parama remtinių sektorių konkurencingumą tiek Lietuvos, tiek ir bendroje ES rinkoje, bei kitų ES valstybių narių žemės ūkio sektorių rėmimo tendencijas. Parengtas susietosios paramos schemos taikymo Lietuvoje nuo 2017 m. ekonominis pagrindimas buvo pateiktas Komisijai 2016 m. liepos

29 d. Po to prasidėjo ir vis dar tebevyksta bendravimas su Komisija raštu, atsakinėjama į Komisijos pateiktus klausimus, pastabas. Žemės ūkio ministerija ir toliau palaikys konstruktyvų dialogą su Komisijos atstovais, siekdama pagrįsti paramos reikalingumą pasirinktiems ES savanoriška susietąja parama remti žemės ūkio sektoriams.

3. Dėl vadinamųjų sofos ūkininkų.

Žemės ūkio ministerija nuolat ieško būdų užtikrinti, kad parama tiesioginėmis išmokomis atitektų tik tiems žemės ūkio veiklos subjektams, kurie vykdo realią žemės ūkio veiklą, įskaitant ir aplinkos atžvilgiu palankią žemės ūkio veiklą, kuri prisideda prie įvairių aplinkosauginių ir klimato tikslų įgyvendinimo. Šiuo tikslu nuolat tobulinamos tiesioginių išmokų teikimo tvarką nustatančios teisės aktų nuostatos.

Paramos už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei gyvulius paraiškos ir 2016–2020 metų tiesioginių išmokų administravimo bei kontrolės taisyklių nuostatose, taikomose 2017 m. plotų deklaravimui, numatyta, kad pareiškėjai, pateikdami paraišką, įsipareigoja deklaruoti tik tuos plotus, kuriuos patys dirba, Nacionalinei mokėjimo agentūrai paprašius, pareiškėjas turi įrodyti, kad deklaruojamuose plotuose vykdo žemės ūkio veiklą.

Kaip ir kiekvienais metais, pasibaigus 2017 metų plotų deklaravimo ir paramos paraiškų administravimo darbams, įvertinsime numatytą kontrolės priemonių prieš „sofos ūkininkus“ veiksmingumą. Atsižvelgdami į esamų ir taikomų kontrolės priemonių efektyvumą, svarstysime ir papildomų bei prireikus griežtesnių priemonių taikymo galimybę.

IV. 1. Dėl Lietuvos žemės ūkio sektoriaus strategijos.

Pažymėtina, kad planavimo dokumentų rengimo, derinimo ir tvirtinimo tvarka yra nustatyta Strateginio planavimo metodikoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 6 d. nutarimu Nr. 827. Atsižvelgiant į dokumentų trukmę ir svarbą, juos tvirtina Lietuvos Respublikos Seimas, Lietuvos Respublikos Vyriausybė arba atitinkamas valstybės biudžeto asignavimų valdytojas. Jūsų siūlomą ilgą trukmės (10 ir daugiau metų) planavimo dokumentą gali tvirtinti tik Lietuvos Respublikos Seimas.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė siekia tobulinti planavimo sistemą, išvengti dokumentų dubliavimo ir jų pertekliaus, todėl naujų planavimo dokumentų rengimas atidžiai peržiūrimas, įvertinamas jų reikalingumas, sąsaja su galiojančiais strateginio planavimo dokumentais (Valstybės pažangos strategija „Lietuva 2030“, 2014–2020 metų nacionalinės pažangos programa, Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programa, Vyriausybės programos įgyvendinimo planas ir kt.).

Žemės ūkio ministerijos užsakymu Lietuvos agrarinės ekonomikos institutas parengė projektą „Strateginės kryptys iki 2030 metų: tvarus Lietuvos žemės ūkis – gyvybingam kaimui“. Projekte apibrėžtos šalies žemės ūkio ir kaimo tvariai raidai skatinti būtinos nuostatos, kurias įgyvendinant Lietuvos kaime gerėtų gyvenimo kokybė, o ūkininkams ir kitiems ūkio subjektams būtų sudarytos sąlygos sukurti pelningą ir į ilgalaikę perspektyvą orientuotą verslą, kuris būtų pagrįstas moderniomis gamtą tausojančiomis technologijomis ir iš kartos į kartą perduodamomis ūkininkavimo tradicijomis bei patenkintų kokybiškų žemės ūkio ir maisto produktų paklausą vietos rinkoje ir užtikrintų eksporto plėtrą.

Svarbus aspektas, apspręšiantis Lietuvos žemės ūkio sektoriaus tolesnio vystymosi strategiją, yra vis spartesnį tempą įgaunančios diskusijos dėl būsimos BŽŪP galimų krypčių. Kol nėra paskelbtas EK komunikatas dėl BŽŪP ateities (numatoma š. m. lapkritį), kuriame turėtų atsispindėti konkretnės gairės ir nuostatos dėl BŽŪP po 2020 m. galimos struktūros ir jos pagrindinių elementų, galimų jos scenarijų, šiame etape galima diskutuoti tik apie bendrus pozicijas dėl būsimos BŽŪP kontūrus.

Dėl pagrindinių Lietuvos pozicijos aspektų dėl BŽŪP ateities, ministerija, nesiekdama radikalių BŽŪP pokyčių, visų pirma pasisako už būtinybę išlaikyti BŽŪP kaip stiprią bendrąją ES politiką užtikrinant pakankamą būsimos BŽŪP finansavimą, už esamos BŽŪP architektūros (dviejų ramsčių, pagrindinių elementų) išlaikymą, kartu būsimą BŽŪP geriau pritaikant prie naujos aplinkos ir iššūkių. Lietuvai ypač svarbūs aspektai formuojant BŽŪP po 2020 m. – tai lygių konkurencinių sąlygų visų valstybių narių ūkininkams užtikrinimas (tolesnė tiesioginės paramos konvergencija); efektyvesni rizikos valdymo instrumentai, geriau veikiančios rinkos reguliavimo

priemonės; ūkininkų derybinių galių stiprinimas, siekiant visos maisto tiekimo grandinės geresnio funkcionavimo, kooperacijos skatinimas; smulkių bei vidutinių šeimos ūkių plėtra, gyvenimo kokybės kaime gerinimas, kaimo vietovių gyvybingumo užtikrinimas pritraukiant jaunuosius ūkininkus į kaimo vietas. BŽŪP supaprastinimas yra visa apimantis prioritetas ir turėtų išlikti bendru būsimo BŽŪP principu.

Minėtų nuostatų įtvirtinimas būsimoje BŽŪP ir tinkamų prielaidų jų įgyvendinimui sudarymas turėtų atverti naujas galimybes Lietuvos ūkininkams.

2. Dėl BŽŪP skiriamo biudžeto.

ES paramos Lietuvos žemės ūkiui po 2020 m. apimtys priklausys nuo derybų dėl daugiametės finansinės programos (DFP) po 2020 m. (kuri apima ir BŽŪP finansavimo klausimus) rezultatų. Neabejotina, kad dėl ES biudžeto lėšų BŽŪP teks konkuruoti su kitomis sritimis (migracija, saugumas). Be to, Jungtinės Karalystės kaip vienos iš pagrindinių neto mokėtojų į ES biudžetą pasitraukimas gali turėti didelės įtakos derybų dėl DFP po 2020 m. eigai ir rezultatams. Kaip buvo paminėta EK diskusijų dokumente dėl ES finansų ateities, kiekviena politikos sritis turės būti įvertinta dėl jos teikiamos pridėtinės vertės.

Nors pagal DFP reglamentą numatyta, jog pasiūlymas dėl DFP po 2020 m. turėtų būti pateiktas ne vėliau kaip iki 2018 m. sausio 1 d., tačiau preliminariais duomenimis, dėl Brexit jo paskelbimas gali būti atidėtas iki 2018 m. vasaros. Nepaisant to, parengiamasis darbas vyksta, siekiant pasirengti deryboms dėl DFP po 2020 m., buvo aktyvuota tarpinstitucinės finansinių ir biudžetinių reikalų darbo grupės veikla (koordinuoja Finansų ministerija), kurioje dalyvauja įvairių ministerijų, įskaitant ir ŽŪM, atstovai.

Ministerija ne kartą įvairaus lygio ir formato susitikimuose yra pasisakiusi už pakankamo BŽŪP finansavimo užtikrinimą akcentuodama BŽŪP pridėtinę vertę visos ES mastu prisidedant prie ES ateities tikslų siekimo, tiek įgyvendinant Sutartyje jai nustatytus tikslus, tiek ir sprendžiant naujus su klimato kaita, darnaus vystymosi tikslais susijusius uždavinius bei kitus žemės ūkiui kylančius iššūkius, tokius kaip žemės ūkio kainų svyravimai ir rinkų nepastovumas, vis ambicingesni aplinkosauginiai reikalavimai, dažniau pasireiškiančios nepalankios klimatinės sąlygos, nauji augalų ir gyvūnų ligų protrūkiai.

Ši nuostata dėl tinkamo BŽŪP finansavimo būtinybės, taip sudarant tinkamas prielaidas išspręsti žemės ūkiui ir kaimo vietovėms ateityje keliamus uždavinius, yra įtvirtinta ir Finansinių ir biudžetinių reikalų darbo grupės parengtose Lietuvos pozicijos gairėse dėl ES DFP po 2020 m. (jos apima įvairias politikos sritis, finansuojamas iš ES biudžeto, įskaitant ir BŽŪP), kurios buvo patvirtintos š. m. liepos 4 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės ES komisijos posėdyje.

3. Dėl bendrų taisyklių nustatymo

Dalyvaudama vykstančiose diskusijose dėl svarbiausių būsimo BŽŪP derybinių aspektų, kaip vieną iš aktualiausių ministerija išskiria klausimą dėl lygių konkurencinių sąlygų visų valstybių narių ūkininkams užtikrinimo tiesioginės paramos srityje turint tikslą naujuoju finansiniu laikotarpiu užbaigti tiesioginių išmokų konvergenciją tarp valstybių narių, siekiant naująjį etapą po 2020 m. pradėti visų valstybių narių ūkininkams turint vienodas sąlygas ir galimybes.

Ministerija aktyviai išsako poziciją dėl visų Lietuvai svarbių būsimo BŽŪP aspektų įvairaus lygio susitikimuose (ministro iniciatyva organizuojuose dvišaliuose susitikimuose su EK žemės ūkio ir kaimo plėtros komisaru F. Hoganu, Žemės ūkio ir žuvininkystės tarybos posėdžiuose ir kt.), ieško sąjungininkų siekdama vienytis su bendraminčių blokais (š. m. kovo mėnesį Estijoje įvykęs 3 Baltijos šalių – Lietuvos Latvijos ir Estijos – žemės ūkio ministrų susitikimas BŽŪP ateičiai ir bendriems argumentams būsimo BŽŪP derybose aptarti; pasikeitimas nuomonėmis dėl BŽŪP po 2020 m. su Vyšegrado šalių atstovais tarptautinėje konferencijoje Lenkijoje; žemės ūkio ministro dvišaliai susitikimai su Vokietijos, Italijos ir kitų šalių žemės ūkio ministrais), taip užsitikrindama tvirtesnes pozicijas ir labiau girdimą, stipresnį balsą derybose dėl BŽŪP ateities.

Š. m. liepos 18 d. Briuselyje susitikę Lietuvos, Latvijos ir Vyšegrado grupės šalių – Čekijos, Lenkijos, Slovakijos ir Vengrijos – žemės ūkio ministrai bendrą požiūrį į BŽŪP po 2020 m. įtvirtino bendroje deklaracijoje (kurios pasirašymą inicijavo Lietuva), raginančioje ES Tarybą,

EK ir Europos Parlamentą atsižvelgti į joje išdėstytas nuostatas dėl BŽŪP ateities kuriant būsimos BŽŪP rėmus.

4. Dėl žemdirbiams skiriamų išmokų susiejimo su rezultatais aplinkosaugai.

Įsibėgėjant deryboms dėl Bendrosios žemės ūkio politikos (BŽŪP) ateities po 2020 m., vienas iš pagrindinių Lietuvos tikslų yra paprastesnė ir veiksmingesnė BŽŪP. Žalinimui, kaip vienai iš svarbiausių bei sudėtingiausių tiesioginių išmokų paramos schemų, taip pat turi būti skiriamas dėmesys siekiant palengvinti jos įgyvendinimą Lietuvos ūkininkams, tačiau apie konkrečius pokyčius bei supaprastintus reikalavimus kalbėti dar anksti.

Žalinimo paramos schemos tikslas yra raginti žemdirbius užsiimti aplinkos atžvilgiu naudinga žemės ūkio veikla bei kompensuoti su jos įgyvendinimu susijusias išlaidas. Žalinimas, kaip kartinė sudėtinė tiesioginių išmokų dalis, gali būti laikomas viena iš pagrindinių BŽŪP finansavimo priemonių. Manome, kad žalinimo svarba ateities BŽŪP taps dar didesnė. Atsisakant žalinimo elemento arba mažinant jo apimtį (pvz., žalinimo reikalavimu laikant tik įprastą sėjomainą), tikėtinas ir mažesnis BŽŪP finansavimo poreikis.

V. 1. Dėl melioracijos.

Melioracijos sistemų senėjimas, techninės būklės blogėjimas ir nepakankamas melioracijos finansavimas aktualus visoje šalyje.

2011–2013 m. melioracijai iš valstybės biudžeto kasmet buvo skiriama apie 8 mln. Eur valstybės biudžeto lėšų, iš jų 4,4 mln. Eur investicijoms. Nuo 2014 m. kasmet melioracijai skiriama suma sudaro 10,5 mln. Eur. Iš valstybės biudžeto melioracijai skiriama tokioms išlaidoms, kaip avarinių valstybei nuosavybės teise priklausančių melioracijos statinių gedimų remontas, tvenkinių hidrotechnikos statinių priežiūra, melioracijos statinių remontas gyvenvietėse, melioracijos griovių ir jų statinių priežiūra, *MelGis* duomenų bazės pildymo darbai. 2013–2017 m. investicijų projektams įgyvendinti lėšų nebuvo skirta, nors Žemės ūkio ministerija teikė poreikį Finansų ministerijai kiekvienais metais.

Žemės ūkio ministerija pagal patvirtintą Lietuvos Respublikos 2018 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių projektų rengimo planą 2017 m. gegužės 15 d. raštu pateikė Finansų ministerijai informaciją, reikalingą 2018 metų valstybės biudžeto projektui sudaryti. Atsižvelgiant į melioracijos statinių būklę, Valstybės investicijų programai 2018 m. papildomai prašoma 29,370 mln. Eur specialiųjų tikslinių dotacijų savivaldybių biudžetams Melioracijos programai įgyvendinti. Rašte pažymima, kad pagal savivaldybių pateiktus duomenis ši lėšų suma 2018 m. reikalinga valstybei nuosavybės teise priklausančių žemės savininkų ir kitų naudotojų žemėje esančių melioracijos statinių rekonstravimo ir remonto darbams atlikti (investicijų projektams įgyvendinti). 2018 m. numatoma rekonstruoti apie 1 750 km magistralinių melioracijos griovių (iš viso rekonstruotinių blogos būklės magistralinių melioracijos griovių yra per 10 tūkst. km). Magistraliniai melioracijos grioviai (jų yra per 50 tūkst. km) kartu su visais grioviuose esančiais hidrotechnikos statiniais (tiltais, lieptais, vandens pralaidomis per kelius, slenksčiais, greitvietėmis) nuosavybės teise priklauso valstybei, jie yra tvarkomi valstybės biudžeto lėšomis. Taip pat iš valstybės biudžeto 2018 m. prašoma skirti 15,6 mln. Eur lėšų valstybinėms (valstybės perduotoms savivaldybėms) funkcijoms atlikti, t. y. melioracijos statinių ir melioracijos sistemų priežiūrai ir remontui, tačiau pateiktame 2018 m. Valstybės biudžeto sandaros projekte šioms funkcijoms atlikti numatoma skirti 9,368 mln. Eur.

Taip pat pažymime, kad pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 167 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano patvirtinimo“, 4.5 krypties „Tausaus ir konkurencingo žemės bei maisto ūkio stiprinimas“ 4.5.3 darbą „Melioracijos sistemų nuosavybės santykių ir atsakomybės pertvarkymas“ yra numatyti veiksmai – melioracijos statinių racionalesnio valdymo, finansavimo ir teisinių santykių pertvarkymo modelio sukūrimas. Taip pat numatoma keisti melioracijos įrenginių naudotojų tarpusavio santykių juridinę formą, kuri leistų geriau reglamentuoti naudotojų civilinius santykius eksploatuojant melioracijos statinius bei bendradarbiauti ir efektyviau eksploatuoti turimą melioracijos turtą. Žemės ūkio ministerija

artimiausiu metu numachiusi melioracijos statinių racionalesnio valdymo, finansavimo ir teisinių santykių pertvarkymo modelio parengimą.

2. Dėl rizikos valdymo fondo.

Informuojame, kad įgyvendindama Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 167 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano patvirtinimo“, veiksmą „Žemės ūkio gamybos rizikų valdymas įsteigiant rizikų valdymo fondą“, Žemės ūkio ministerija, atsižvelgdama į Europos Parlamento ir Europos tarybos šiuo metu derinamus Kaimo plėtros ir horizontaliųjų reglamentų (Omnibus) pakeitimus, yra numachiusi iki 2019 m. I ketv. įvertinti Rizikos valdymo fondo steigimo alternatyvas ir parengti Rizikos valdymo fondui įkurti reikiamą teisinį reglamentavimą.

4. Dėl paukščių ir stumbrų daromos žalos pasėliams.

Kadangi migruojančių paukščių daroma žala žemės ūkio pasėliams neatlyginama, Žemės ūkio ministerija, atsižvelgdama į gaunamus žemės ūkio veiklos subjektų nusiskundimus, dar 2015 m. siūlė Aplinkos ministerijai patikslinti Griežtai saugomų gyvūnų rūšių padarytos žalos apskaičiavimo metodiką, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2011 m. gegužės 10 d. įsakymu Nr. D1-388/3D-392, jos antraštelėje po žodžių „griežtai saugomų“ įrašant žodžius „ir saugomų“ (žalą pasėliams darantys migruojantys paukščiai nepriskirti griežtai saugomiems gyvūnams), tačiau į šį siūlymą nebuvo atsižvelgta.

Siekiant išspręsti migruojančių paukščių padaromos žalos atlyginimo klausimą, pakartotinai siūlysiame Aplinkos ministerijai pakeisti Griežtai saugomų gyvūnų rūšių padarytos žalos apskaičiavimo metodiką, pritaikant ją ir migruojančių paukščių padarytai žalai kompensuoti.

Pagal šiuo metu galiojančią Medžiojamųjų gyvūnų padarytos žalos žemės ūkio pasėliams, ūkiniams gyvūnams ir miškui apskaičiavimo metodiką, stumbrų žemės ūkio pasėliams padaryta žala atlyginama iki 100 proc., nereikalaujant taikyti prevencinių apsaugos priemonių. Stumbrų daromos žalos žemės ūkiui atlyginimo klausimas – kaip vienas opiausių, buvo aptariamas 2015 m. įvykusiame aplinkos ir žemės ūkio ministrų pasitarime, kuriame buvo paaiškinta, kad per penkerius metus stumbrus iš intensyvaus ūkininkavimo vietovių numatoma perkelti į draustinius. Apie stumbrų perkėlimo eigą nesame informuoti, todėl kreipsimės į Aplinkos ministeriją siekdami gauti informaciją apie minėtos priemonės įgyvendinimą ir prireikus inicijuosime ministerijų vadovybės pasitarimą susiklosčiusiai nepalankiai situacijai pakartotinai aptarti.

5. Dėl augalų apsaugos priemonių naudojimo ribojimo ir draudimo.

Visiškai suprantame ūkininkų nepasitenkinimą dėl 2017 m. vasario 15 d. Komisijos deleguotojo reglamento (ES) Nr. 2017/1155 (toliau – Deleguotasis reglamentas), kuriuo nuo 2018 m. sausio 1 d. uždraudžiama naudoti augalų apsaugos priemones pūdyto, azotą fiksuojančių augalų, posėlio ir žolinio įsėlio plotuose, kurie skirti žalinimui. Suprantama ir tai, kad nenaudojant augalų apsaugos priemonių, šiuo metu pagrindiniame EASV užskaitai naudojamame žalinimo elemente – azotą kaupiančių augalų plotuose, smarkiai sumažės galimybės kovoti su piktžolėtumu bei nukentės derliaus kokybė. Visgi, nereikėtų užmiršti, kad minėtasis draudimas tėra dalis Deleguotuoju reglamentu įtvirtintų pakeitimų. Didžioji dalis pakeitimų, esančių Deleguotajame reglamente, skirta žalinimo paramos schemos reikalavimų įgyvendinimui palengvinti.

Atkreipiame dėmesį, kad ūkininkai, siekdami įgyvendinti EASV reikalavimus, galės rinktis iš kitų alternatyvių priemonių. Šiuo metu yra visiškai neišnaudotas kraštovaizdžio elementų deklaravimo potencialas EASV tikslais. Skaitmenintų ir paruoštų deklaravimui elementų Lietuvoje yra keli šimtai tūkstančių, tačiau 2016–2017 m. deklaruoti buvo vos keli šimtai.

Galimybę kreiptis į ES institucijas dėl atitinkamo papildomo kompensavimo mechanizmo už šio griežto reikalavimo laikymąsi matome tik esant kolektyvinei iniciatyvai su kitomis ES valstybėmis narėmis. Tačiau taip pat suprantame, kad naujasis draudimas yra žalinimo reikalavimų sudėtinė dalis, todėl turi būti įgyvendinamas 2014–2020 m. numatytųjų lėšų apimtimi.

Žiūrint į ateitį, natūralu, kad žalinimo, kaip aplinkai draugiškos priemonės, tikslai ir siekiai laikui bėgant taps vis ambicingesni. Šis daug diskusijų ir nepasitenkinimo sukeliantis draudimas yra to įrodymas.

Atkreipiame dėmesį, kad ministerija yra gavusi Lietuvos ūkininkų sąjungos raštą (Nr. 2017-07/17// 17-07/183), kuriame išdėstyta ūkininkų pozicija, susijusi su šiuo klausimu. ŽŪM atsakymą į raštą, kuriame detaliau bus pateikta su šiuo klausimu susijusi situacija, išsiųs artimiausiu metu.

6. Dėl Nacionalinės žemės tarnybos veiklos.

Pirmiausia pažymime, kad Valstybinės žemės ūkio paskirties žemės sklypų nuomos tvarką reglamentuoja Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 9 straipsnis, Valstybinės žemės ūkio paskirties žemės sklypų nuomos taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 18 d. nutarimu Nr. 236 „Dėl valstybinės žemės ūkio paskirties žemės pardavimo ir nuomos“, pagal kurių nuostatas pirmumo teisę išsinuomoti žemės ūkio paskirties žemės sklypus be aukciono turi:

- fiziniai asmenys, įregistravę ūkininko ūkį Lietuvos Respublikos ūkininko ūkio įstatymo nustatyta tvarka arba turintys dokumentą, patvirtinantį profesinį pasirengimą ūkininkauti, išduotą pagal žemės ūkio ministro patvirtintus ūkininko arba jo partnerio (partnerių) profesinio pasirengimo ūkininkauti reikalavimus;

- Lietuvos arba užsienio juridiniai asmenys ar kitos užsienio organizacijos – žemės ūkio produkcijos gamintojai, kurių metinės įplaukos iš prekinės žemės ūkio produkcijos realizavimo sudaro daugiau kaip 50 procentų visų gaunamų pajamų.

Jeigu keli vienodą pirmumo teisę turintys asmenys pageidauja išsinuomoti tą patį valstybinės žemės ūkio paskirties žemės sklypą, žemės sklypas išnuomojamas tam asmeniui, kuris teisėtai naudojami žemės sklypu. Jeigu tokių asmenų nėra, žemės sklypas išnuomojamas asmeniui, kurio nuosavybės teise turimas ar iš valstybės nuomojamas žemės ūkio paskirties žemės sklypas ribojasi su pageidaujama išsinuomoti žemės ūkio paskirties žemės sklypu. Jeigu tokių asmenų nėra arba jų yra keletas, žemės ūkio paskirties žemės sklypas išnuomojamas asmeniui, anksčiau pateikusiam prašymą išsinuomoti valstybinės žemės ūkio paskirties žemės sklypą. Tais atvejais, kai yra keli asmenys, nenurodyti šio straipsnio 7 dalies 1 ir 2 punktuose, pageidaujantys išsinuomoti tą patį valstybinės žemės ūkio paskirties žemės sklypą, šis žemės sklypas jiems išnuomojamas aukcione.

Svarbu pažymėti ir tai, kad Valstybinės žemės suteikimo laikinai naudotis žemės ūkio veiklai vykdyti tvarkos aprašas, patvirtintas Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos direktoriaus 2012 m. kovo 16 d. įsakymu Nr. 1P-(1.3.)-112 „Dėl Valstybinės žemės suteikimo laikinai naudotis žemės ūkio veiklai vykdyti tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Aprašas), reglamentuoja neperduoto naudotis ir neišnuomoto valstybinės žemės ploto, nesuformuoto atskiru žemės sklypu, esančio kaimo gyvenamosiose vietovėse ir miestams iki 1995 m. birželio 1 d. priskirtose teritorijose, išskyrus Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio, Alytaus, Marijampolės, Druskininkų, Palangos, Birštono miestus ir Kuršių nerijos nacionalinio parko teritoriją, bei miestams po 1995 m. birželio 1 d. priskirtose teritorijose, ir kuris yra tinkamas žemės ūkio veiklai vykdyti (toliau – valstybinės žemės plotas), suteikimą laikinai naudotis. Aprašo 3 punkte numatyta, kad pirmumo teisę laikinai naudotis valstybinės žemės plotu turi asmenys, kurių nuosavybės teise turimas ar iš valstybės nuomojamas žemės sklypas ribojasi su pageidaujama laikinai naudotis valstybinės žemės plotu.

Siekdami užtikrinti racionalų žemės naudojimą bei sumažinti žemės sklypų fragmentaciją, pagerinti ūkių struktūrą, patogesnę bei ekonomiškai naudingesnę žemės plotų naudojimą, manome, kad pirmiau galiojantis reglamentavimas pagrįstai pirmumą naudotis valstybinės žemės plotu teikia asmenims, kurių nuosavybės teise turimas ar iš valstybės nuomojamas žemės sklypas ribojasi su pageidaujama naudotis valstybinės žemės plotu.

Pagal Žemės įstatymo 9 straipsnio 11 dalies nuostatas, be aukciono išnuomos valstybinės žemės nuomos sutartis nutraukiama prieš terminą nuomotojo reikalavimu, kai į šią žemę atkuriamos nuosavybės teisės, išskyrus įstatymų, reglamentuojančių piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimą, nustatytus atvejus. Piliečių nuosavybės teisių į išlikusįjį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo 4 straipsnio 11 dalyje nustatyta, kad kai nuosavybės teisės atkuriamos

perduodant kitų asmenų nuomojamą žemę neatlygintinai nuosavybėn lygiaverčiu žemės sklypu, teisės ir pareigos pagal valstybinės žemės nuomos sutartį pereina naujam žemės savininkui, jeigu šalys nesusitaria kitaip.

Taigi, jeigu žemės naudotojas yra sudaręs su valstybe žemės nuomos sutartį, tai ir priėmus sprendimą atkurti nuosavybės teises kitam piliečiui, nuomininkui paliekama teisė ir toliau šią žemę naudoti sutartyje nustatytam terminui.

Tačiau svarbu pažymėti ir tai, kad Žemės ūkio ministerija buvo inicijavusi Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo Nr. VIII-359 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIIP-266, pagal kurio nuostatas kitiems asmenims valstybinė žemė atkuriant nuosavybės teises būtų perduodama neatlygintinai nuosavybėn (pagal išvadas dėl žemės, miško, vandens telkinio perdavimo neatlygintinai nuosavybėn), tik jeigu ji ūkininkaujančių fizinių ir juridinių asmenų žemės ūkio veiklai nepertraukiamai buvo naudojama ne daugiau kaip 3 metus. Mūsų nuomone, naujai siūlomas teisinis reglamentavimas būtų dar labiau užtikrinęs fizinių ir juridinių asmenų, ilgą laiką naudojančių valstybinę žemės ūkio paskirties žemę žemės ūkio veiklai vykdyti, teisę ir toliau šia žeme naudotis, tačiau Seimo Teisės ir teisėtvarkos komitetas šį įstatymo projektą pripažino antikonstituciniu, todėl šio įstatymo priėmimo klausimas Seime nebuvo svarstomas.

7. Dėl linų sektoriaus atgimimo.

XVII Vyriausybės programos prioritetai žemės ūkio sektoriaus palaikymui nukreipti smulkiojo ir vidutinio ūkio išlaikymui, sudarant ūkininkavimo pasirinkimo laisvę, Specialiųjų atskirų ūkininkavimo segmentų rėmimo programų kurti joje nenumatyta.

Žemės ūkio produkcijos gamintojai patys pasirenka ūkininkavimo veiklas, auginamų augalų rūšis ar laikomų ūkinių gyvūnų veisles, atsižvelgdami į galimai geriausius veiklos ekonominius rezultatus. Ūkininkaujant siekiama gauti galimai didžiausias grynąsias pajamas iš hektaro žemės ūkio naudmenų ar už laikomus ūkinius gyvūnus. Todėl daugelyje ūkių einamaisiais metais yra keičiamos ir ūkininkavimo kryptys, priklausomai nuo ūkininkų turimos patirties, išsilavinimo, žemės našumo, techninio apsirūpinimo gamybos priemonėmis, finansinių galimybių.

Europos Sąjungos Bendrosios žemės ūkio politikos nuostatomis 2014–2020 metų laikotarpiui akcentuojama ūkininkų veiklos laisvė ir ūkininkavimo krypčių pasirinkimo laisvė. Tiesioginė parama ūkiams, kuri teikiama tiesioginių išmokų pavidalu, skiriama nepriklausomai nuo ūkininkavimo krypčių, svarbu, kad būtų laikomasi Europos Sąjungos nustatytų aplinkosaugos reikalavimų, taip pat kad ūkininkai atitiktų aktyvaus ūkininko kriterijus. Kaip išskirtinė paramos priemonė valstybėms narėms buvo suteikta teisė naudoti savanoriškos su gamyba susietos paramos schemą. Ši schema leido minėtu laikotarpiu teikti finansinę paramą sunkumus patiriantiems ūkininkavimo sektoriams, išvardytiems oficialiajame Europos Sąjungos dokumente, siekiant sukurti paskatų atitinkamuose sektoriuose arba regionuose dabartiniam gamybos lygiui išlaikyti. Tokiais objektais, suderinus su žemdirbių savivaldos atstovais, Lietuvoje pasirinkti: melžiamos karvės, pieninių veislių buliai, mėsiniai galvijai, mėsinės avys, pieninės ožkos, pasėta sertifikuota javų sėkla, lauko ir uždaro grunto daržovės, baltyminiai augalai, vaisiai ir uogos. Linų sektorius į svarbiausių atskirai remtinų sektorių sąrašą nebuvo pasiūlytas. Linų auginimas, kaip ir kitų augalų auginimas, remiamas ir toliau numatomas remti kaip ir kitų įprastinių augalų rūšių auginimas.

Siekiant išlaikyti linininkystės, kaip tautinio paveldo tradicijos, rankomis austų audinių, aliejaus, suvenyrų gamybos veiklą, reikėtų papildomai propaguoti etninės kultūros papročius ir gaminius iš linų, aiškinti linų sėmenų aliejaus vartojimo naudą žmonių sveikatai.

Žemės ūkio ministerijos nuomone, nustatyti konkrečių valstybinių linų auginimo užduočių nėra būtinybės, etninės kultūros išsaugojimo poreikiams pakanka savanoriškai auginamų linų plotų, todėl rengti Nacionalinės ilgalaikės linų ūkių plėtros programos, siekiant išsaugoti ir užtikrinti kompleksinę šios unikalią kultūros plėtrą, nėra strateginės būtinybės.

8. Dėl polderių ir polderinių sausinimo sistemų Šilutės rajone.

Norime informuoti, kad, vykdydami Ministro Pirmininko pavedimą, jau nagrinėjome klausimą dėl Lietuvos Respublikos Seimo Kaimo reikalų komiteto prašymo neįtraukti polderių į Privatizavimo objektų sąrašą ir svarstyti galimybę perduoti juos savivaldybės pavaldumui.

Pažymime, kad Lietuvos Respublikos strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių įmonių ir įrenginių bei kitų nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių įstatymo (toliau – Įstatymas) 3 straipsnio 2 dalies 5 punktu nustatyta, jog polderiai ir jų statiniai, patikėjimo teise valdomi Klaipėdos ir Šilutės rajonų savivaldybių ir Pagėgių savivaldybės, bei Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu nustatytos šių įrenginių apsaugos zonos turi strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui.

Įstatymo 3 straipsnio 5 dalis nustato, kad polderiai nuosavybės teise priklauso valstybei, bet įstatymų numatytais atvejais ir teisės aktų nustatyta tvarka gali būti išnuomoti ir perduoti pagal panaudos sutartį arba gali būti perduoti valdyti, naudoti ir disponuoti jais patikėjimo teise strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčioms valstybės įmonėms, nurodytoms Įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje, minėtoms savivaldybėms ir strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčioms įmonėms (Įstatymo 4 straipsnio 1 dalis). Esama padėtis, kai polderius patikėjimo teise valdo savivaldybė, leidžia jai disponuoti polderiais visapusiškai, išskyrus perleidimą kitų subjektų nuosavybėn.

Taip pat informuojame, kad įvairūs statiniai bei įrenginiai melioruotoje žemėje projektuojami, taip pat įveisiamas miškas žemės sklypo plotuose, įtrauktuose į melioruotos žemės apskaitą, tik turint Techninių sąlygų statiniams melioruotoje žemėje projektuoti išdavimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos 1996 m. liepos 1 d. įsakymu Nr. 283, nustatyta tvarka išduotas technines sąlygas. Technines sąlygas privalo gauti visi juridiniai ir fiziniai asmenys, kurie melioruotoje žemėje projektuoja statinius arba įveisia mišką. Technines sąlygas parengia ir išduoda savivaldybių administracijos taisyklių nustatyta tvarka. Savivaldybės, teisės aktų nustatyta tvarka derindamos statinių statybos, įrenginių įrengimo ar miško įveisimo darbus ir nustatydamos sąlygas jiems atlikti, nurodo reikalavimus dėl melioruotoje žemėje esančių melioracijos statinių tam, kad drenažo sistemų veikimas dėl netinkamos veiklos nesutrikėtų ir melioruotos žemės plotai būtų reikiamai sausinami, taip pat būtų išsaugotos (nepažeistos) suinteresuotos šalies melioruotos žemės savininkų ir melioracijos statinių naudotojų ar valdytojų teisės ir teisėti interesai.

9. Dėl UAB „Šilutės veislininkystė“ privatizavimo.

Informuojame, kad Žemės ūkio ministerija, įvertinusi UAB „Šilutės veislininkystė“ vykdomas funkcijas, mano, kad UAB „Šilutės veislininkystė“ teikiamas paslaugas būtų tikslinga teikti ir toliau, kadangi Lietuvoje veikiančioms asociacijoms bendrovės vykdomos funkcijos yra reikalingos, o patys ūkininkai (verslas) šių paslaugų neteikia ir neturi galimybių (ūkiai nekooperuoti / vienoje šakoje dalyvauja nuo kelių iki keliolikos asociacijų) netolimoje ateityje bendrovės vykdomų funkcijų vykdyti patys. Atsižvelgiant į tai bei į ministerijos siekį skatinti žemdirbius kooperotis ir patiems valdyti bendroves, yra rengiamas specialusis įstatymas, reglamentuojantis bendrovių perdavimą bendrovės paslaugomis besinaudojantiems gyvulių augintojams.

VI. 1. Dėl žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo teisės aktų.

Vertiname aktyvų Lietuvos ūkininkų sąjungos domėjimąsi privačios žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo reguliavimu, taip pat dalyvavimą sprendžiant klausimą dėl Europos Komisijos pradėtos pažeidimo procedūros. Kaip Jums yra žinoma, 2017 m. balandžio 19 d. Lietuvos Respublikos Seime vykusioje diskusijoje, kurioje taip pat dalyvavo ir Jūsų atstovas, dėl privačios žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo apribojimų Europos Komisijos atsakingas asmuo Th. Wiedmann dar kartą plačiai pristatė, koks nacionalinis reguliavimas šioje srityje yra visiškai nepateisinamas bei negali būti derybų objektu pagal Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo ir kokie apribojimai pagal Europos Sąjungos teisę galėtų būti svarstyti įtvirtinti. Pažymime, kad Žemės ūkio ministerija, palaikydama dialogą tiek su Europos Komisija, tiek su žemės naudotojams ir savininkams atstovaujančiomis organizacijomis, siekė ir siekia, kad tikslinamas žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo reguliavimas ne tik įtvirtintų spekuliacijai kelią užkertančias priemones, bet ir šios priemonės atitiktų Europos Sąjungos teisę. Kaip Jums taip pat yra žinoma, šiuo metu Seimo 2017 m. gegužės 24 d. sudarytoje darbo grupėje, kurios narys yra ir Jūsų atstovas, yra svarstomas Žemės ūkio ministerijos Seimui pateiktas Lietuvos Respublikos žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo įstatymo pakeitimo projektas (Nr. XIIP-1902(3)ES) ir siekiama rasti optimaliausią

variantą, kurio rezultatas būtų suvaldyta žemės spekuliacija ir nutraukta Europos Komisijos pradėta pažeidimo procedūra prieš Lietuvą.

Informuojame, kad Lietuvos Respublikos žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo įstatymo (toliau – Įstatymas) 1 straipsnio 3 dalyje yra nustatyta, kad daugiau negu 10 ha žemės ūkio paskirties žemės nuosavybės teise valdančio juridinio asmens ar daugiau negu 25 procentų tokio juridinio asmens akcijų (teisių, pajų) įgijėjui taikomi tokie patys šio ir kitų įstatymų nustatyti reikalavimai, kaip ir žemės ūkio paskirties žemės pirkėjui. Taigi pagal galiojantį reguliavimą asmenims, įsigyjantiems juridinius asmenis, kurie valdo daugiau kaip 10 ha žemės ūkio paskirties žemės, ar jų akcijas (daugiau kaip 25 proc.), yra taikomos Įstatymo 3 straipsnio nuostatos dėl didžiausio galimo įsigyti ploto. Pažymėtina, kad Įstatymo 3 straipsnio 6 dalis nustato bendro įsigytos (priklausančios) žemės ūkio paskirties žemės ploto skaičiavimo tvarką, kai yra įsigyjamos juridinio asmens akcijos. Minėtais atvejais bendras įsigytos (priklausančios) žemės ūkio paskirties žemės plotas laikomas juridinio asmens nuosavybės teise valdomo žemės ploto dalimi, proporcinga susijusio asmens (asmens (asmenų), įsteigusio (įsteigusių) kelis juridinius asmenis) šiame juridiniame asmenyje tiesiogiai ar netiesiogiai valdomų akcijų (teisių, pajų) daliai.

2. Dėl žemės nuomos kainos reglamentavimo.

Žemės ūkio ministerija supranta Jūsų keliamo klausimo aktualumą privačios žemės nuomininkams, tačiau pažymi, kad Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.552 straipsnio 1 dalyje nurodyta, jog privačios žemės nuomos mokesčio dydis nustatomas nuomotojo, t. y. savininko, ir nuomininko susitarimu. Šiame kodekse ir kituose teisės aktuose valstybės institucijoms nesuteikta teisė reguliuoti privačios žemės nuomos mokesčio dydį, nes tokiu reguliavimu būtų varžoma žemės nuomos rinka ir galimai pažeistas sutarties laisvės principas, įtvirtintas Civilinio kodekso 6.156 straipsnyje.

Pagal sutarties laisvės principą sutarties šalys turi teisę ne tik sudaryti atitinkamas sutartis dėl privačia nuosavybės teise valdomo objekto, bet ir susitarti dėl kitų sutarčių sąlygų.

Dėl valstybinės žemės nuomos mokesčio informuojame, kad Valstybinės žemės ūkio paskirties žemės sklypų nuomos taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 18 d. nutarimu Nr. 236, 17.11 papunktyje nustatyta, jog nuomininkas žemės nuomos mokestį moka pagal savivaldybės tarybos patvirtintą tarifą nuo valstybinės žemės nuomos sutartyje nurodytos žemės sklypo vertės. Valstybė, perdavusi laikinai naudotis konkrečios vertės savo turta (šiuo atveju – žemės sklypą), turi teisėtą pagrindą tikėtis, kad proporcingai perduoto turto vertei gaus atlyginimą už naudojimosi teisės perleidimą. Atsižvelgiant į tai, kad išnuomotame žemės sklype nuomininkas neprivalo vykdyti aktyvios žemės ūkio veiklos, taip pat neprivalo užsiimti vien tik žemės ūkio produkcijos realizavimu (Lietuvos Respublikos žemės, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo 2 straipsnio 22 dalis), žemės nuomos mokesčio skaičiavimas nuo produkcijos realizavimo kainos reikštų valstybės negautas pajamas iš valstybinės žemės nuomos. Antra, produkcijos realizavimo kaina yra vertinamasis veiksnys, daugiausia priklausantis nuo produkcijos gamintojo verslumo, įgūdžių derėtis ir pan. Manome, kad valstybinės žemės nuomos mokesčio dydis turėtų būti apskaičiuojamas vadovaujantis objektyviu kriterijumi, priklausomu nuo konkretaus žemės sklypo savybių (ploto, naudmenų, našumo ir pan.), nepažeidžiant asmenų lygiavertiškumo principo skirstant nuomininkus pagal verslumą ar pan.

Aplinkos ministerijos atsakymas į Lietuvos ūkininkų sąjungos rezoliuciją pridedamas.

PRIDEDAMA. Aplinkos ministerijos 2017 m. rugpjūčio 10 d. raštas Nr. (17-2)-D8-5536, 5 lapai.

Ministras

Bronius Markauskas

Gražina Dobkevičienė, tel. (8 5) 239 1078